

NCDO-Draagvlakonderzoek 2006

Samenvatting

NCDO, de Nationale Commissie voor internationale samenwerking en Duurzame Ontwikkeling, heeft in april-mei 2006 een kwantitatief onderzoek laten houden onder 807 personen die samen een steekproef vormen die representatief is voor personen van 18 jaar en ouder in Nederland. Het onderzoek sloot aan en was deels een herhaling van eerder gehouden onderzoeken, het voorlaatste in 2002. Het onderzoek werd geleid door Tom van Veen (Focus Research Market). De telefonische vraaggesprekken werden gevoerd door medewerkers van ibt Marktonderzoek (Amsterdam). In het onderzoek zijn vragen gesteld over kennis, meningen en attitudes met betrekking tot ontwikkelingslanden en internationale samenwerking.

De belangrijkste resultaten

Ontwikkeling van de welvaart in Nederland en in ontwikkelingslanden.

Men is vrij optimistisch over zowel de ontwikkeling van de welvaart in Nederland als die in ontwikkelingslanden in de komende 10 jaar. Toch verwacht men een toename van het aantal mensen in Nederland dat onder het sociale minimum leeft. Men is pessimistisch wat betreft een halvering van het aantal mensen in ontwikkelingslanden dat onder de armoede grens leeft in die periode. De betreffende millenniumdoelstelling acht een meerderheid derhalve onhaalbaar.

Schatting van de koopkracht in een aantal landen

De koopkracht in rijke landen (Verenigde Staten, Japan) wordt vrij goed geschat. De gemiddelde hoopkracht in Turkije, China en India wordt te hoog ingeschat; Ivoorkust als veel te koopkrachtig. Men heeft geen idee van de rijkdom in Nederland in verhouding tot de situatie in ontwikkelingslanden.

Uitgaven ontwikkelingssamenwerking

De omvang van het Nederlandse overheidsbudget voor ontwikkelingssamenwerking werd door 5% van de ondervraagden precies genoemd en door 34% redelijk goed (min 50 tot plus 50 procent) ingeschat. Een op de drie mensen schat de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking veel te hoog. Gemiddeld op 17 miljard Euro; de werkelijkheid is 4 miljard Euro.

Hoger of lager budget

De overgrote meerderheid van de Nederlanders (78%) vindt dat Nederland meer (34%) of evenveel (44%) geld aan ontwikkelingshulp moet besteden. Er is sprake van een toename in vier jaar van 26% tot 34% in het aantal personen dat voor vergroten is. Het is de afgelopen acht jaar gestegen van 20% tot 34%. Ook het aantal mensen dat voor verkleining van het budget is steeg, van 18% naar 22% in vier jaar. Vergeleken met acht jaar geleden steeg het percentage voor budgetvermindering van 15 naar 22. De kloof tussen voorstanders van vergroten en die van verkleinen wordt steeds groter.

Voortrekkersrol Nederland

Dat Nederland internationaal voorop loopt wat de hoogte van het bedrag voor ontwikkelingssamenwerking betreft wordt door tweederde van de Nederlanders ondersteund. Vergeleken met vier en acht jaar geleden (driekwart) daalt het die steun echter.

Helpt hulp?

De helft van de Nederlandse volwassenen vindt - los van de vraag of het geld goed besteedt wordt of niet - dat ontwikkelingshulp helpt. 38% geeft een tussenin standpunt, het helpt niet goed, maar ook niet slecht. Een klein deel vindt dat het geheel niet helpt. Vergeleken met zowel 2002 als 1998 is er een statistisch significante afname van het aantal personen dat vindt dat hulp helpt.

Men is en was ook in het verleden, niet optimistisch over de kwaliteit van de besteding van de Nederlandse hulp. Het aantal personen dat denkt dat het geld half goed, half slecht besteed wordt is fors toegenomen: nu 40%, vier jaar geleden 33%. Bovendien vindt een groter aantal mensen (32%) dat de Nederlandse hulp merendeels slecht wordt besteed dan dat die merendeels goed wordt

besteed (27%).

Eigen gedrag

Op de vraag of het zin heeft hier in Nederland iets te doen voor mensen in ontwikkelingslanden antwoordt vrijwel iedereen (89%) bevestigend, 60% 'ja, zeker' en 29% 'ja, waarschijnlijk', 11% zegt 'nee'. In 2002 was het eenzelfde patroon.

60% vindt dat men zelf moreel verplicht is iets te doen; 40% vindt dat niet. In 2002 lag dat hoger, 68% vond van wel en 31% niet.

Op de vraag wat men hier persoonlijk zou kunnen doen voor mensen in ontwikkelingslanden, springt één antwoord eruit: 'geld geven, sturen' 60% (2002: 51%).

"Doet u zelf iets voor mensen in ontwikkelingslanden?" De helft (53%) zegt 'ja', de andere helft (46%) 'nee'. Eenzelfde uitkomst als in 2002.

Aan die 46% die aangaf niets te doen, werd gevraagd waarom niet? De antwoorden duiden op een lage persoonlijke interesse en betrokkenheid; men heeft geen geld of geen tijd. Overigens blijkt dat heel wat mensen die zeggen niets te doen, van tijd tot tijd wel geld geven aan organisaties, acties of collectes. Een deel van hen beschouwt dat blijkbaar niet als 'iets doen'.

Bijna driekwart (72%) van de ondervraagden zegt vorig jaar, in 2005, persoonlijk gegeven te hebben aan organisaties of acties voor ontwikkelingslanden. In 2002 was dat 62%.

"Vindt u dat u zelf genoeg doet, of niet? 'Ja' vindt 58%, 'nee' 40%, dezelfde uitkomsten als vier jaar en acht jaar geleden.

Bescherming van onze economie

Een ruime meerderheid, tweederde van de Nederlanders, vindt beperking van de import van goedkope schoenen uit China terecht als het gaat om bescherming van de werkgelegenheid in landen als Italië, Spanje en Portugal. Ook tweederde vindt het terecht in dat geval meer te betalen voor deze producten.

Een toenemend aantal Nederlanders, nu tweederde tegenover enige jaren geleden de helft, is voor bescherming van onze werkgelegenheid door importbeperkingen op producten uit ontwikkelingslanden.

Bekendheid organisaties

Spontaan het vaakst genoemd worden Novib/Oxfam 28%, Unicef 25% en Artsen zonder Grenzen 18%.

Landen

Gevraagd is aan welke landen Nederland veel ontwikkelingshulp moet geven. Het blijkt, dat men weet dat vooral hulp aan Afrika het meest dringend is. Men is, wat de specifieke landen betreft, het meest betrokken bij Suriname, Zuid-Afrika, Kenia, India, Soedan/Darfur en Ethiopië.

Hulpkanalen

Men is het meest positief over hulp via personen of kleine organisaties, gevolgd door professionele organisaties. Men heeft weinig vertrouwen in uitvoering via grote kanalen als de VN, de Nederlandse regering en de EU.

Militaire missies

De schatting van het aantal Nederlandse militairen op missie in het buitenland ligt ruim te hoog.

Op de vraag of men voor of tegen het zenden van Nederlandse militairen naar Afghanistan is, antwoordt iets meer dan de helft (58%) voor en 39% tegen.

Over het algemeen steunt driekwart van de volwassen bevolking de deelname van Nederlandse militairen aan VN-missies in probleemgebieden; een kwart steunt dat niet. De uitzending naar Afghanistan wordt kritischer beoordeeld dan de uitzending in het algemeen.

De overgrote meerderheid (83%) denkt dat de Nederlandse militairen in Afghanistan ook bezig zullen zijn met wederopbouw en ontwikkelingssamenwerking. Tweederde van de ondervraagden verwacht dat buitenlandse militairen langer dan vier jaar in Afghanistan nodig zijn.

Internationale bedreigingen

Van vier landen(groepen) werd gevraagd of men vindt dat die een bedreiging voor onze manier van leven zijn. Vooral de moslimlanden worden als een bedreiging gezien. Ook de bedreiging door de Verenigde Staten als vrij groot ervaren.

Laatste vraag

Gevraagd werd met welk belangrijk onderwerp op het gebied van internationale samenwerking prins Willem-Alexander zich bezig houdt. Vervolgens werd hetzelfde gevraagd voor prinses Maxima.

Driekwart van de ondervraagden weet dat de prins zich met water/irrigatie bezig houdt. Bijna de helft weet dat prinses Maxima zich met microkredieten/kleine leningen aan vrouwen bezig houdt.

Conclusie

Er is door de jaren heen een breed maatschappelijk draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking. Er zijn steeds meer mensen die vinden dat we meer moeten geven, tegelijkertijd zijn er ook meer mensen die voor vermindering van het budget zijn. De groep die voor meer hulp is, is voorstander van een ruime verhoging van de Nederlandse bestedingen. De groep die voor minder hulp is, wil ook ruim minder besteden. Kortom, de steun wordt sterker en de tegenstand wordt sterker, er ontstaat een kloof in de samenleving. De grootste groep in onze samenleving is voor handhaving van het huidige budget. Het gevaar voor toekomstige steun voor ontwikkelingssamenwerking is dat een groeiende deel van deze groep van mening is dat het geld niet goed besteed wordt. Het totaalbeeld blijft dat de meerderheid van de volwassen Nederlandse bevolking ontwikkelingssamenwerking ondersteunt.